

Tradycyjnie prawo morskie, tworzone jako prawo kupieckie, miało charakter prywatnoprawny i przez wieki cechowała je stabilność. Jednak wraz z postępem techniki pojawiła się potrzeba prawnej ochrony przed zagrożeniami stworzonymi przez nowe możliwości eksploatacji zasobów morskich przez człowieka. To było powodem znacznej ekspansji na przestrzeni XX i XXI wieku regulacji o charakterze publicznoprawnym, zmierzającej do ochrony interesu publicznego, życia, środowiska morskiego. Dorowadziło to do przesunięcia ciężaru regulacji morskiej ku aspektom publicznoprawnym. Jednocześnie w prywatnoprawnej regulacji morskiej wyraźna stała się potrzeba dostosowania prawa do zmieniających się warunków żeglugi morskiej. Do nowych wyzwań należą takie czynniki jak elektronizacja obrotu, automatyzacja, potrzeba ochrony słabszej strony kontraktu, występowanie szkód o charakterze katastrofalnym czy dominacja przewozu multimodalnego.

Począwszy od XX w. krajowa legislacja morska traciła na znaczeniu. Powodem ku temu było przesunięcie się ośrodka tworzenia prawa morskiego z poszczególnych państw ku organizacjom międzynarodowym. Nadal jednak w rękach legislatorów krajowych pozostaje decyzja w zakresie regulacji nieobjętej procesem unifikacji w skali światowej. Wiele aspektów prywatnoprawnych pozostaje poza regulacją konwencyjną. Ponadto, w dobie kryzysu szerokiej akceptacji nowych międzynarodowych konwencji morskich, to kodeksy krajowe nabierają większego znaczenia. Zależności w dostosowaniu prawa do realiów nowoczesnych stosunków morskich były w niektórych rejonach znaczące. Ostatnie lata przyniosły jednak istotne osiągnięcia w modernizacji krajowej legislacji morskiej w takich państwach jak Francja, Niemcy, Hiszpania czy Turcja. W innych (Belgia, Polska, Japonia) prowadzone są obecnie prace nad nowymi kodeksami.

Na powyższym tle Autorka niniejszego projektu widzi potrzebę prawnoporównawczej analizy problemów wyłaniających się na tle nowych kodeksów morskich. Autorka pragnie skorzystać ze swoich doświadczeń członka Komisji Kodyfikacyjnej Prawa Morskiego w celu zidentyfikowania zagadnień problematycznych i porównania zastosowanych rozwiązań oraz ich powodów w nowo przyjętych kodeksach prawa morskiego na świecie. Zagadnienia te dotyczyć będą kwestii fundamentalnych: powodów idei nowej kodyfikacji, inkorporacji prawa publicznego do kodeksów krajowych, przenikania 'lądowej' regulacji cywilnoprawnej na oryginalne instytucje prawa morskiego, nawiązania do zasad prawa morskiego oraz znaczenia zwyczaju w kodeksach morskich. Przeanalizowane zostaną również przyjęte rozwiązania w wybranych instytucjach prawa morskiego: otwarcie się kodeksów morskich na urządzenia morskie inne niż tradycyjne statki, metody rozwoju rejestrów statków morskich, ochrona słabszej strony umowy w morskim przewozie pasażerskim oraz towarowym, modernizacja praw rzeczowych ciążących na statkach.